

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามทัศนะของ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม Rajabhat Mahasarakham University

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริม สุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ที่เข้าร่วม โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 - 2543 จำนวน กลุ่มละ 199 คน รวมทั้งสิ้น 398 คน จาก 199 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ตารางอัตราส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40) ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่สังกัดในแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารและครู

ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มหาสารคาม ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541- 2543 จำนวน 264 คน จาก 132 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 132 คน ครูผู้รับผิดชอบ 132 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/
กิ่งอำเภอ และสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้ บริหาร	ครูผู้รับ ผิดชอบ	รวม	ผู้ บริหาร	ครูผู้รับ ผิดชอบ	รวม
1. กุดรัง	10	10	10	20	7	7	14
2. โกสุมพิสัย	22	22	22	44	14	14	28
3. แกดำ	9	9	9	18	6	6	12
4. กันทรวิชัย	16	16	16	32	11	11	22
5. บรบือ	19	19	19	38	13	13	26
6. ยางสีสุราช	11	11	11	22	7	7	14
7. วาปีปทุม	24	24	24	48	16	16	32
8. ชื่นชม	7	7	7	14	5	5	10
9. พยัคฆภูมิพิสัย	22	22	22	44	14	14	28
10. เขียงยืน	12	12	12	24	8	8	16
11. นาเชือก	14	14	14	28	9	9	18
12. นาคุณ	13	13	13	26	9	9	18
13. เมืองมหาสารคาม	20	20	20	40	13	13	26
รวม	199	199	199	398	132	132	264

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน
โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพ ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น โดยยึดเกณฑ์การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
มหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะ
เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) และ แบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 22 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 63 ข้อ มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตาม เกณฑ์การวัดของลิเคิร์ต (Likert)

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี หลักการ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list) คำถามปลายเปิด (Open-end) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของ Likert (วิเชียร เกตุสิงห์. 2541 : 34-51)
3. สร้างแบบสอบถามนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรง และความเป็นปรนัย แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อีกครั้งหนึ่ง
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของกรรมการที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรง ตามโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถาม ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของภาษา ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย
  - 5.1 นายแพทย์นพดล ปฏิทัศน์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
  - 5.2 ผศ.พีญศรี อินทรชาติ รองคณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หัวหน้าโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (การส่งเสริมสุขภาพเด็ก) สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
  - 5.3 นายสมหมาย โมฆรัตน์ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบรบือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

5.4 นายสมาน เอกพิมพ์ ศึกษาานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 โรงเรียน เพื่อตรวจสอบความชัดเจน (Clarity) และความเป็นปรนัย (Objectivity) ของคำถามแต่ละข้อ

7. นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้าน (Item-total Correlation) ตามวิธีการของเพียร์สัน (Pearson) พบว่าแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.29 ถึง 0.82 แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) พบว่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 คั่งรายละเอียดในภาคผนวก ข

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์เป็นฉบับที่สมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และขอหนังสือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ถึงผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประสานงานกับศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานวิจัยของแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอเป็นผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในการวิจัย โดยนัดวันไปปรับคืน
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 โรงเรียน 264 ฉบับ เมื่อครบกำหนดส่ง ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืน ได้มาจำนวน 120 โรงเรียน นำมาตรวจสอบว่าโรงเรียนใดที่ยังไม่ส่งคืน ผู้วิจัยได้ประสานงานทางโทรศัพท์อีกครั้งหนึ่ง และนัดวันไปปรับคืนที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ปรากฏว่าได้ครบทั้ง 132 โรงเรียน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลและ วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์
ทุกฉบับ
2. คัดแยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงาน
ส่งเสริมสุขภาพ
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ เครื่องมือโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS For Windows v. 9.5 ดังนี้
  - 3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามหาค่าร้อยละของ
เพศ และวุฒิการศึกษา และหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของอายุและประสบการณ์
  - 3.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตาม
ทัศนะของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
  - 3.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพ นำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ การให้
คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งแสดง
ระดับปัญหาจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
    - 5 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มากที่สุด
    - 4 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มาก
    - 3 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ปานกลาง
    - 2 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ น้อย
    - 1 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ น้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลหาระดับปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation) นำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับปัญหา
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน โดยวิธีหาค่า t-test

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 อำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้าน (Item-total Correlation) ตามวิธีการของเพียร์สัน (Pearson)

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ความถี่

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ใช้ค่า t-test (Dependent)